

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-124

15.2.2023

Tryg Forsikring NUF

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Overtråkk – håndverker – bar materialer – ujevnt underlag - flere forklaringer – arbeidsulykke – yfl.
§ 11 bokstav a.

Forsikrede fikk brudd i foten da han bar materialer ut av et hus. De tidsnære medisinske notatene nevnte kun at han tråkket over da han gikk ut av en dør hvor gulvet hellet nedover. I skademeldingen til Nav 15 måneder senere fremgikk at han gikk ned fra en trapp på en helle som lå litt høyere enn plenen, og at han tråkket på kanten av hellen og fikk vridning. Dagen etter forklarte han i skademelding til et forsikringsselskap at hellen var løs og vippet da han tråkket på den, og fikk en vridning. I klagen til Finansklagenemnda fremgikk i tillegg at han ikke så hvor han tråkket pga. treverket han bar på. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde sannsynliggjort en arbeidsulykke. Nemnda bemerket at saken måtte vurderes i lys av de tidsnære opplysningene og konkluderte med at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort en arbeidsulykke verken etter det markerte eller det avdempende ulykkesbegrep. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede pådro seg en bruddskade i venstre fot ifm. et overtråkk på jobb 19.8.19.

I journal fra legevakten 19.8.19 fremgår:

(...) tråkket over, kan ikke belaste, smerter i ve fot . (...)

(...)

Gikk ut av en dør på jobb hvor gulvet hellet nedover og fikk en overtråkk med ve fot. (...)

I poliklinisk notat ortopedisk avdeling samme dag står det:

Aktuelt: Pasienten gikk ut av en dør på jobb hvor gulvet hellet nedover. Fikk et overtråkk på venstre fot. (...)"

Røntgen venstre fot to plan:

(...) R: Avulsjonsfractur basis 5. metatars (...)

Røntgen 21.1.20 viste "Totalt tilheftet fraktur (...)"

Skaden ble meldt Nav 15.7.20 uten skadeforklaring, men med vedlagt legevaktnotat. I utfyllende skadeforklaring til Nav 15.11.20 fremgår:

(...) Jeg skulle bære ut treverk/søpla etter at vi hadde kuttet opp gulvet i leiligheten. Jeg gikk med treverket i hendene ut gjennom ytterdøra og ut på en balkong og ned to trappetrinn og ned på en helle som lå på plenen. Hella lå litt høyere enn plenen sånn at jeg tråkka på kanten av hella. Da fikk jeg en vridning i foten sånn at jeg datt samene på bakken. (...)

Nav godkjente "BRUDD I VENSTRE FOT" som yrkesskade 26.8.21.

Saken ble opprinnelig meldt feil selskap, før dokumentasjonen ble videresendt riktig selskap. I skademeldingen til det andre selskapet 16.11.21 fremgår at han "jobbet med å rive ut tregulvet etter vannlekkasje (...)", og nærmere:

Jeg skulle bære ut søpla som vi hadde revet, ut på hengeren. Da jeg gikk ut av døra og ned trappa trøde jeg på ei helle som lå på plenen. Den var løs og vipa i det jeg tråka på den. foten fikk en vridning (...). (...) sykemeldt i 6 uker.

Selskapet avslo kravet 26.8.22, under henvisning til at det ikke forelå en arbeidsulykke. Subsidiært avslo selskapet kravet under henvisning til manglende årsakssammenheng mellom bruddskaden og den nåværende medisinske og ervervsmessige situasjon. Selskapet viste da bl.a. til friskmelding, før ny sykemelding for ryggplager, som han tidligere hadde vært sykemeldt for. Det viste også til mangeårige generelle smerter i muskel- og skjelettsystemet, tidligere AAP, mv.

Forsikrede klaget til Finansklagenemnda 27.10.22. I klagen er hendelsen beskrevet slik:

(...) Ved utbæring av materialer kunne han ikke se hvor han tro på grunn av treverket han bar på. I det han tro på en helle som lå skrått og i tillegg vippet litt, ble han påført avulsjonsfraktur (...)

Vedlagt klagen var et bilde av hellegangen. I klagen står det at "overtråkket skjedde på en av de lyse hellene." Bildet viser flere godt synlige ujevnheter på/mellom hellene.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det er tale om en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a. Begrepet skal tolkes likt som i folketryktdoven, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89), som oppstiller to alternativer. Begge alternativer kan være aktuelle ved overtråkk, men som oftest er det mest naturlig å vurdere hendelsen etter det avdempede arbeidsulykkesbegrepet. Det relevante ved vurderingen av det avdempede arbeidsulykkesbegrepet er om utførelse av *arbeidsoppgaven som fører til skaden* er usedvanlig og medfører en belastning eller påkjenning utenfor arbeidets alminnelige ramme, og ikke om han utfører ordinært arbeid eller ikke. Rt-2005-1757 viser at alternativet skal tolkes slik at det ikke gjelder krav om ytre hending. Skade som skyldes overtråkk kan godkjennes om skaden skyldes fall, eller ytre begivenhet som for eksempel at man uforutsett trækker i en grop eller glir på glatt underlag. Overtråkk på flatt gulv uten noe uventet tilleggsmoment godkjennes ikke, jf. Rt-2009-1626. I TRR-1993-1314 ble overtråkk godkjent da en kontorfullmektig vrikket foten, da hun bar søppelsekk opp en trapp. Trygderetten anså gange over flere nivåer som tilstrekkelig risikomoment og uttalte at hendelser ved gange i trapp vanligvis godkjennes som yrkesskade. TRR-2005-819 godkjente som yrkesskade skade som følge av barnehageassistent som skled på nybonet gulvbelegg, tråkket over med høyre ankel, og falt med kroppstyngden over ankelen. TRR-2012-327 gjaldt sykepleier som tråkket forkjært ved nedstigning fra stol. Trygderetten vektla at stolen var ustø og at skadelidte ikke hadde kontroll over situasjonen. Det forelå noe uventet i skadesituasjonen og kravet til arbeidsulykke ble ansett oppfylt. I TRR-2015-1831 godkjente retten ankelskade etter overtråkk, da en flislegger tråkket i et sluk. TRR-2016-3458 gjaldt stillasarbeider som tråkket feil på ujevnt underlag da han gikk av buss på fabrikkområde, og saken viser at det skal lite til før kravet om plutselig og ytre begivenhet er oppfylt i overtråkkstilfellene. Nedstigning i kombinasjon med ujevnt underlag var tilstrekkelig. Se også LB-2003-10012 hvor lagmannsretten uttalte: "Det sentrale er at han tråkket på en ujevnheter i underlaget han gikk på, som i dette tilfelle representerer et ekstraordinært og uventet moment." LE-2015-204186, gjaldt ankelskade med instabilitet etter overtråkk på is under arbeid som avisbud. Lagmannsretten forutsatte at kravet til arbeidsulykke var oppfylt.

Som Høyesterett har påpekt i Rt-2009-1626 (36) kan skadens art og alvorlighet kaste lys over hendelsesforløpet. Det vanlige ved overtråkk er forstrekning av sener og ligamenter, men her har overtråkket medført bruddskade, som viser det at det var atskillig kraft i overtråkket. Det kan nok høre inn under de fleste yrker at man trår skjevt, men overtråkk med brudd ligger utenfor det som er sedvanlig og ikke normalt i vedkommende arbeid. Han bar også materialer som begrenset sikten framover, og hadde derfor ikke full kontroll over situasjonen, og løp en viss risiko for skade. Bildet av hellegangen viser at denne var beheftet med ujevnheter og nivåforskjeller på hellene.

Hellene er heller ikke fundert med sand, slik at hellene ikke lå stabilt. Hellegangen og hellen som lå skrått og vippt må betegnes som ujevnt underlag, som kvalifiserer for yrkesskadegodkjenning etter praksis, jf. for eksempel de nevnte avgjørelsene i TRR-2015-1831 og LB- 2003-10012.

Retningslinjene i HR-2018-2344-A kan ikke anvendes i tilknytning til vurdering av ulykkesmoment. Videre skrives ikke journaler for forsikringsrettslige vurderinger, jf. LF-2016-183978 og RG-2007-345. Se også LB-2018-152131 hvor opplysninger som tilkom 8 måneder etter skademelding, ble vektlagt.

Selskapet har i det vesentlige anført at hendelsen ikke oppfyller kravene til arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a. Som det fremgår av brev 26.8.22 stemmer ikke senere skadeforklaringer (avgitt henholdsvis over to og ett år etter hendelsen), med journalnotatene nedskrevet på skadedato. Ved motstridende opplysninger må de tidsnære tillegges større vekt enn etterfølgende forklaringer, jf. Rt-1998-1565 som er fulgt opp i retts- og nemndspraksis. De tidsnære medisinske nedtegnelsene beskriver et rent overtråkk uten ytre påvirkning, noe som ikke anses som en yrkesskade etter yrkesskadeforsikringsloven. I FinKN 2022-308, som gjaldt samme problemstilling, hvor tidsnær dokumentasjon tilsa overtråkk uten ytre begivenhet, ble ikke etterfølgende forklaring tillagt vekt. Forsikrede fikk der et brudd i ankelen idet han tråkket over som følge av at han overså et trappetrinn, og deretter falt. Nemnda viste til at skader som skyldes en forkjær eller uheldig kroppsbevegelse, herunder overtråkk, ikke anses som en arbeidsulykke.

Forsikrede er tømmer i et skadesaneringsfirma, og den aktuelle dagen jobbet han med rivning av et ødelagt tregulv. Skaden skjedde da han bar de revne materialene ut av huset. Dette ligger klart innenfor hans arbeidsoppgaver og ble heller ikke utført på en usedvanlig eller risikofylt måte. Det er da ikke tale om en hendelse som faller inn under det avdempede ulykkesbegrepet slik forsikrede hevder. Se til sml. LF-2022-10194, hvor en tømmer tråkket skjevt i en vindeltrapp mens han bar på lange gulvlist. "Etter lagmannsrettens syn ligger det ikke utenfor rammene for arbeidet til en tømmer å bære materialer av en slik lengde og vekt som A gjorde ved den aktuelle hendelsen. Det legges til grunn at dette er en vanlig oppgave, og det er ikke unormalt at materialer av ulik lengde og vekt må bæres mellom etasjer og forbi ulike hindringer som vil kunne medføre krevende arbeidsstillinger. (...)" Denne saken var tidligere også avslått av FinKN i avgjørelse 2021-54. Selskapet er ikke enig i at det faktum at han fikk et brudd i ankelen tilsier at overtråkket må ha skjedd som følge av en ytre begivenhet, jf. f.eks. avgjørelse 2022-308 og TRR-2019-1798.

Subsidiært, dersom skadelidtes etterfølgende beskrivelser til hhv. Nav og selskapet – tråkket skjevt på helle - legges til grunn, mener selskapet fremdeles at kravene til arbeidsulykkebegrepet ikke er oppfylt. Det forutsettes at han var kjent på stedet og var klar over hellene som lå der, ettersom han nødvendigvis må ha gått inn i huset før han gikk ut. I klagen hevdes at han bare hadde begrenset sikt og ikke full kontroll, men selskapet legger til grunn at han hadde mulighet for å se hellene som lå der, og at det å tråkke på disse må ligge godt innenfor den risiko som ligger i hans arbeid. Selv om han bar på materialer, hadde han full mulighet til å se seg for.

Se også FinKN-2021-933, hvor nemnda la til grunn at skaden skjedde idet forsikrede tråkket på kanten av en synlig, 3 cm dyp nedfelling i gulvet, og dette var ingen arbeidsulykke. I FinKN-2017-394, hvor skadelidte tråkket over i overgangen mellom asfalt og gress, hvor asfalten lå 5-6 cm høyere enn gressbakken, skrev flertallet at det "kan vanskelig se at overtråkk i overgangen mellom asfalt og gressplen representerer en uventet hending som gjør at hendelsen er å anse som en arbeidsulykke i lovens forstand. (...) At det kan være noe nivåforskjell mellom asfaltert fortau og en tilstøtende gressplen fremstår ikke som upåregnelig og kan ikke sies å representere en økt risiko." I begge saker forelå altså ujevnheter som ikke var tilstrekkelig for at arbeidsulykkebegrepet var oppfylt. Se også FinKN-2020-110, hvor det ikke ble ansett tilstrekkelig å hinke og lande på en

stein i ulendt terreng. Forsikrede har vist til en del (eldre) trygderettspraksis som synes å gå på tvers av rettsutviklingen i de alminnelige domstoler og Finansklagenemnda.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om hendelsen 19.8.19 er å anse som en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Det følger av yfl. § 11 første ledd bokstav a at yrkesskadeforsikringen skal dekke "skade og sykdom forårsaket av en arbeidsulykke (yrkesskade)". I forarbeidene til loven fremgår det at begrepet arbeidsulykke skal forstås på samme måte som i folketrygdloven (ftrl.) § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. Om det nærmere innholdet i ftrl. § 13-3 annet ledd har nemnda i 2018-536 uttalt:

I denne bestemmelsen defineres dels et markert ulykkesbegrep og dels et avdempet ulykkesbegrep. Det markerte ulykkesbegrepet forutsetter en plutselig eller uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet gjelder "en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". Det kreves likevel ikke en ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning", jf. Rt. 2005 s. 1757 avsnitt 51.

I saken foreligger det ulike beskrivelser av hendelsesforløpet. De mest tidsnære beskrivelsene fremgår av legevaktnotatet og det polikliniske notatet av samme dato. Begge steder fremgår at skaden oppstod da han gikk ut av en dør på jobb hvor gulvet hellet nedover og fikk et overtråkk. Denne beskrivelsen sannsynliggjør ikke at forsikrede har vært utsatt for en arbeidsulykke. Det opplyses ikke om noen konkret ytre hendelse som gjør at overtråkket kan rubriseres som en arbeidsulykke i lovens forstand. Skade som skyldes en forkjær eller uheldig kroppsbevegelse – herunder overtråkk – anses ikke i nemndspraksis som en arbeidsulykke.

Forsikredes første egne beskrivelse av hendelsesforløpet er gitt til Nav 15.11.20, hvor fremgår at han tråkket på en "helle som lå på plenen. Hella lå litt høyere enn plenen sånn at jeg tråkka på kanten av hella. Da fikk jeg en vridning i foten sånn at jeg datt samen på bakken". I skademeldingen 16.11.21 opplyser forsikrede at han tråkket på en helle på plenen, som var løs og vippt idet han tråkket på den. I klagen til FinKN er det gitt en tilsvarende beskrivelse, med det tillegg at forsikrede ikke så hvor han tråkket på grunn av materialene han bar.

I skademeldingen og i klagen til FinKN gis beskrivelser som tegner et noe annet bilde enn de mest tidsnære beskrivelsene som følger av journal og beskrivelsen gitt til Nav 15.11.20. Nemndas skriftlige saksbehandling medfører at nemnda legger større vekt ved fremstillinger av hendelsesforløpet som er nedtegnet i tilknytning til hendelsen enn til forklaringer som er fremkommet senere, og særlig etter at det er oppstått tvist med selskapet. Nemndas tilnærming er i tråd med høyesterettspraksis, hvor det er lagt til grunn at "opplysninger fra parter [...] som er gitt etter at tvisten er oppstått, og som står i motstrid eller endrer det bildet som mer begivenhetsnære og uavhengige bevis gir, vil det oftest være grunn til å legge mindre vekt på", jf. HR-2018-2344-A avsnitt 9 og Rt-1998-1565, nakkesleng. Nemnda legger derfor mest vekt på opplysninger som følger av journalnotatene fra skadedagen og opplysninger gitt til Nav, da de ba om en utfyllende beskrivelse av hendelsesforløpet. Slik saken er opplyst for nemnda, anser ikke nemnda de to seneste forklaringene som sannsynliggjorte. Nemnda bemerker samtidig at muntlig bevisføring og åstedsbefaring vil kunne gi et bedre grunnlag for å vurdere hvilket faktum som fremstår mest sannsynlig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).